

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій

Курсова робота з педагогіки
на тему: «Система учнівського самоврядування в умовах сучасної
школи»

Студентки групи **СОа 17-20** денної форми здобуття освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти педагогічного факультету романо-германської та української філології (**спеціальність 014 Середня освіта** (за предметними спеціальностями), **спеціалізація 014.021 Англійська мова і література, освітньо-професійна програма Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова)**)

Чубук Анни Олексіївни

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент
Соловей М.І.

Оцінка за 4-бальною шкалою _____

Оцінка за 100-бальною шкалою _____

Оцінка за шкалою ЄКТС _____

Члени комісії:

(підпис)

(Прізвище та ініціали)

(підпис)

(Прізвище та ініціали)

(підпис)

(Прізвище та ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
1.1 Аналіз історичного розвитку учнівського самоврядування у вітчизняній школі	5
1.2 Учнівське самоврядування як складник освітнього процесу в сучасному закладі загальної середньої освіти	10
1.3 Учнівське самоврядування в умовах дистанційного навчання	16
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
2.1 Особливості діяльності учнівського самоврядування Технічного ліцею м. Києва	19
2.2 Можливості використання досвіду США з організації учнівського самоврядування в практиці сучасної української школи	23
ВИСНОВКИ	27
РЕЗЮМЕ	29
ABSTRACT	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31
ДОДАТКИ	35

ВСТУП

Сучасна школа відкриває для учнів багатогранний всесвіт під назвою «життя». Дуже важливим є те, щоб сучасна школа була місцем, де учні могли вчитися самостійно приймати рішення, мати свою думку та вміти висловлювати її, працювати у команді – все перераховане є важливими аспектами, які будуть необхідними протягом усього їхнього життя. Навчати та виховувати свідомих громадян – це основна мета сучасної школи.

Одним із способів залучення учнів до їх виховання є система учнівського самоврядування. Основна ідея учнівського самоврядування – це виховання учнів через постійне залучення їх до освітнього процесу в різних напрямках.

Цю проблему досліджували польський педагог Януш Корчак, французький педагог Селестен Френе, Зеленко Олександр Устимович радянський педагог, який вивчав різноманітні способи організації виховання та навчання дітей у США. Недостатня дослідженість проблеми зумовили вибір теми нашого дослідження «Система учнівського самоврядування в умовах сучасної школи». У той же час потребують розгляду такі питання: удосконалення роботи системи учнівського самоврядування у сучасній українській школі, розвиток навичок тайм-менеджменту, вдосконалення набутих життєвих вмінь у системі учнівського самоврядування.

Мета учнівського самоврядування: створити школу, де буде цікаво навчатися. Сучасна школа обирає свої шляхи реалізації функцій виховання. Тому необхідно досліджувати способи реалізації завдань сучасної школи, одним із яких є система учнівського самоврядування.

Об'єкт: учнівське самоврядування у Технічному ліцеї міста Києва.

Предмет: шляхи розвитку системи учнівського самоврядування в умовах сучасної школи.

Мета: розкрити сутність системи учнівського самоврядування в сучасних умовах і проаналізувати ефективність його функціонування в сучасних закладах загальної середньої освіти.

Досягти поставленої мети можна, виконавши поставлені **завдання:**

1. Проаналізувати історичний розвиток учнівського самоврядування.
2. Розкрити поняття «учнівське самоврядування» та виділити основні завдання учнівського самоврядування.
3. Проаналізувати роботу учнівського самоврядування в умовах дистанційного навчання та умовах війни.
4. Дослідити систему учнівського самоврядування у Технічному ліцеї міста Києва та порівняти з іншими закладами освіти.
5. Порівняти український та зарубіжний досвід у сфері учнівського самоврядування.

Під час написання нашої курсової роботи були використані такі методи дослідження: аналіз і вивчення літератури, дослідження архівних джерел, бесіда.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме, списку використаної літератури та додатків.

Практична частина нашого дослідження була проведена в Технічному ліцеї м. Києва.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1 Аналіз історичного розвитку учнівського самоврядування у вітчизняній школі

Зі становленням української державності відбулася побудова громадянського суспільства. Для того щоб Україні потрапити в світове та європейське співтовариство, ми повинні застосувати в нашій системі освіти орієнтацію на Людину та її духовну культуру. Це і є основним напрямом модернізації освітнього процесу. В основі національної системи виховання закладено національну ідею, яка є консолідуючим чинником розвитку українського суспільства та нації в цілому. Народні традиції, а також кращі надбання національної та всесвітньої педагогіки і психології спираються на методи та форми виховання.

Учнівське самоврядування – це педагогічний спосіб залучення учнів до участі в освітньому процесі. Цей спосіб сприяє розвитку корисних життєвих вмінь, талантів кожної особистості, допомагає вдосконалювати громадянські та патріотичні якості дитини в системі демократичних відносин виховного колективу на принципах самореалізації, самодіяльності, самоорганізації та самодостатності особистості.

Одним із принципів важливих ознак демократичної держави є принцип самоврядування. Місцеве самоврядування базується на організації дозвілля громадян. У сучасній Україні питання самоврядування має досі актуальне значення. Через те, що самоврядування, яке існує в школах та університетах, на даному етапі не вийшло на високий рівень, від цього потім походять і проблеми у місцевому самоврядуванні. Випускники шкіл виходячи у дорослий світ, не завжди можуть відслідкувати ідеали «дорослого» суспільства. У школі формується одне бачення самоврядування, а в дорослому(місцевому) самоврядуванні існує інша специфіка.

Метою учнівського самоврядування є виховання свідомих особистостей та громадян своєї країни, які вміють організовувати свій простір, несуть відповідальність за свої вчинки, мають власну думку та відстоюють її.

Сучасний світ диктує свої правила життя у ньому, тому необхідно мати вміння, які стануть у нагоді завжди. Лідер – це людина, яка веде за собою решту, і не просто веде, а вміє вислухати на почути думки інших та знаходить компроміс у будь-яких ситуацій. Робота учнівського самоврядування має на меті розвивати всі лідерські якості: відкритість, відповідальність, працьовитість, цілеспрямованість, оптимістичність, поважність, дбайливість, ентузіазм, креативність.

Кожна людина має той чи інший набір лідерських якостей. І однією із цілей учнівського самоврядування є допомогти учням розвинути ці якості лідера.

Для того, щоб зрозуміти сутність розвитку учнівського самоврядування, ми дослідили історичні джерела, які допомогли зрозуміти суть, цілі та мету самоврядування.

Історія розвитку самоврядування почалася з часів Платона та Аристотеля, висловлювання та ідеї цих філософів виконували роль складових часток у створенні теорії самоврядування. Аристотель стверджував, що всередині держави завжди існувала різниця між вільними громадянами, здатними до самоврядування, та рабами. Тобто його думка була такою, що вільна людина – це людина, яка вміє самостійно вирішувати питання, приймати рішення та реалізувати свої думки та ідеї.

Педагоги давнини зробили величезний внесок у прогресивний розвиток самоврядування. Вони заклали фундамент, на якому будується сучасне самоврядування. Звичайно, у кожному новому столітті дослідники та вчені вносили та розвивали свої бачення щодо цього, але основна ідея самоврядування залишається незмінною.

Уперше шкільне самоврядування згадувалося у XVI столітті. Валентин Тротцендорф працював у латинській школі в 1531- 1556 роках, він був

першим педагогом, який використовував шкільне самоврядування в цілях громадянського виховання. Педагог винайшов свій спосіб залучення учнів у шкільне самоврядування: щомісяця обирався учень, який розглядав та вирішував важливі питання та проблеми класу. Цей учень виступав лідером.

Учні брали участь в різних соціальних завданнях. Звичайно, обговорення відбувалося між усіма учнями, але саме лідер брав на себе відповідальність та виголошував остаточну відповідь.

В Україні у XVI-XVIII століттях з'явилися Братські школи. Це заклади освіти, які базувалися при братствах. Львівська братська школа 1586 року у своєму статуті містила вимоги до організації дітей, щоб учні були відповідальними та готовими до всіх можливих ситуацій у своєму житті. Проводилися спеціалізовані заняття на цю тему, де кожен міг проявити себе. [22]

Чеський педагог, мислитель, письменник Ян Амос Коменський у «Законах добре організованої школи», заклав ідеї виховання особистості, виховання людяності, що стало ґрунтом для розробки ефективної моделі учнівського самоврядування. Педагог пропонував спостерігати за процесами природи, які проявляються. На його думку запозичення з природи могло привести до точного порядку в школі. За словами Я.А. Коменського учні виховуються як майбутні громадяни своєї держави, а не тільки навчаються академічним предметам. Саме Коменський запропонував тогочасній школі організувати таке собі «самоврядування» задля того, щоб учні розвивали важливі компетентності та навички, які знадобляться для майбутнього дорослого життя. Аналізуючи історичний досвід педагогів давнини, ми можемо прослідкувати фактор формування учнівського самоврядування, який і нині слугує для нас фундаментом.

Значний внесок у створенні розвитку теорії та практики учнівського самоврядування зробив видатний педагог Антон Семенович Макаренко. Він розумів, що особистістю можна стати лише поряд з іншою особистістю в результаті соціалізації. Успішна виховна робота, на думку педагога,

неможлива без дружнього колективу. Колектив, стверджував педагог, – «це цілеспрямований комплекс особистостей, організованих, що володіють органами колективу. А там, де є організація колективу, там є органи колективу, і питання відношення товариша до товариша – це не питання дружби, не питання любові, не питання сусідства, а це питання відповідальної залежності. Навіть якщо товариші знаходяться в однакових умовах, йдуть поруч в одній шерензі, колектив, виконуючи приблизно однакові функції, зобов'язується не просто дружбою, а пов'язується загальною відповідальністю в роботі, загальною участю в роботі колективу» [33, с. 147].

Іван Франко неодноразово повертався до слів учителя Міхонського, який повчав Бориса Граба з однойменного твору : “Власна думка, власна духовна праця – ось у чім властива ціль гімназії”[29, с. 159]. Навчити учнів висловлювати власну думку та відстоювати її – це одна із цілей роботи учнівського самоврядування.

Яскравим представником педагогіки нового виховання є французький педагог Селестен Френе. Ця педагогіка набула своєї популярності в ХХ столітті. Базувалася методика нової педагогіки на необхідності зрівняння всіх учасників освітнього процесу. У педагогіці Френе педагог виступає як наставник, друг та звичайно як авторитет.[30]

Школа, започаткована Френе, створювалася як кооператив, членами якого були самі учні. На чолі цього стояли вчитель та декілька учнів. Вони були Радою кооперативу. Ця рада організовувала та контролювала всю господарську діяльність школи. Порядок у школі, вирішення конфліктів та важливих питань, усім цим займалася шкільна рада.[30;33]

Початок розквіту роботи учнівського самоврядування в Україні починається з прийняттям Закону "Про освіту". З часом починають вносити корективи та зміни.

В Україні Закон "Про освіту" був прийнятий у 1991 році, він містив у собі ідею повної демократизації тієї школи. Відтепер кожна школа розробляє свій статут, в якому має право встановлювати конкретну форму демократичного самоврядування.[26]

З 1996 року заклади освіти керуються Законом про внесення змін і доповнень до Закону України "Про освіту". Відповідно до цих законів управління навчальними закладами повинно здійснюватися на засадах єдиноначальності та самоврядування. Формами самоврядування названі рада освітньої установи, опікунська рада, загальні збори, педагогічна рада. Порядок виборів органів самоврядування повинен визначитися статутом установи.[26] Учням відводиться важлива роль у самоврядуванні навчального закладу.

Згідно Статті 28 спеціального Закону України "Про загальну середню освіту" Учнівське самоврядування: У закладах освіти та їхніх структурних підрозділах може діяти учнівське самоврядування з метою формування та розвитку громадянських, управлінських і соціальних компетентностей учнів, пов'язаних з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту, здорового способу життя тощо.[22]

Також у Законі України "Про освіту" сказано, що учні мають рівні права на участь в учнівському самоврядуванні, зокрема на участь у роботі дорадчих (консультативних із певних питань), робочих (робочих групах тощо) та інших органів учнівського самоврядування, а також вільно обирати та бути обраними до виборних органів учнівського самоврядування.[22]

У Національній Програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні було зазначено, що найголовнішою складовою розвитку українського суспільства та держави є морально-духовне становлення дітей і учнівської молоді, їх підготовка до активної, творчої, соціально значущої, сповненої особистісного смислу життєдіяльності.[19]

Отже, історія розвитку учнівського самоврядування бере початок ще за часів Платона. Базові та дієві методики для роботи самоврядування вдосконалюються, коли в той самий час розробляються нові. Сучасні заклади освіти намагаються вкласти глибокий сенс в дії самоврядування та його продуктивності.

1.2 Учніське самоврядування як складник освітнього процесу в сучасному закладі загальної середньої освіти.

Учніське самоврядування – це один із способів залучити учнів до систематичної участі в освітньому процесі. Самоврядування є індивідуальною діяльністю учнів, яка відбувається під впливом педагога-організатора.[27]

Учніське самоврядування є одним із важливих складників освітнього процесу в сучасному закладі загальної середньої освіти. Через спілкування, обговорення, створення чогось цікавого та нового учні вчаться взаємодіяти одне і одним, слухати та чути думку інших людей.

Виділяють дві функції учнівського самоврядування: соціалізовану та індивідуалізовану. Соціалізована функція, як не дивно, відповідає за соціалізацію та адаптацію учнів до сучасних умов життя. А ось індивідуалізована функція забезпечує індивідуальне позитивне ставлення до організації життя в суспільстві.

Вчителі разом із учнями на базі учнівського самоврядування створюють місце у школі, де всі можуть відчувати себе комфортно та впевнено. Учні можуть генерувати свої думки та ідеї, а вчителі в цей час підтримувати та допомагати їм. Кожен із учасників освітнього процесу має на меті розвивати лідерські якості, вдосконалювати набуті навички через організацію цікавих заходів, створення волонтерських виїздів та просто спілкування з однолітками.

Під час дослідження роботи учнівського самоврядування ми також стикнулися з проблемою формального функціонування органів самоврядування, та з бажанням працювати там лише окремих учнів, тих кому це насправді цікаво. Кожна школа має створювати такий процес роботи самоврядування, щоб кожен учень був зацікавлений та відкритий до процесу.

Відповідно до Закону України “Про освіту“, громадське самоврядування в закладі освіти – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування, колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти. Учнівське самоврядування є однією з форм громадського самоврядування в школі. [27]

Учнівське самоврядування – це таке собі творче містечко у школі, де є своя «ієрархія». Загальні збори є вищим органом самоврядування в школі. Учнівський комітет, рада учнівського колективу, рада старост, парламент – є виконавчими органами є підзвітним загальним зборам.

Також учнівське самоврядування може містити у собі сектори, наприклад:

- «Організаційний» (Рада старост). Цей сектор базується на співпраці керівників секторів та старост класів, вони вирішують важливі питання, розробляють сценарії для подій та свят.
- «Правовий». Члени сектору здійснюють контроль за зовнішнім виглядом учнів, наявністю офіційно-ділового одягу, відвідуванням уроків, дисципліною на перервах.
- «Прес-сектор». Члени сектору ведуть сторінки в різних соціальних мережах (Instagram, Telegram), висвітлюючи новини і події школи та її діяльності. Інформують про події та заходи учасників освітнього процесу. Залучають

учнів до журналістської діяльності та блогінгу, розвиваючи їх комунікативні здібності.

- «Милосердя». Члени сектору організують благодійні акції, відповідно до запитів часу. Організують співпрацю та зустрічі із волонтерами. Організують допомогу, готують концерти для людей похилого віку та ветеранів, бійців.
- «Дозвілля». Члени сектору залучають учнів до позаурочної діяльності, організації змістовного дозвілля та відпочинку, до участі у художній самодіяльності. Організують проведення шкільних свят, вечорів, дискотек, різних конкурсів, квестів, руханок, музичних перерв, флешмобів та інших культурно-масових заходів. Готують сценарії різноманітних свят, вечорів відпочинку, зустрічей. Вивчають запити, побажання учнів щодо організації масових заходів.
- «Спортивний». Члени сектору допомагають у проведенні спортивних свят, турнірів, квестів, туристичних змагань і походів. Активні у різних спортивних акціях, пропагандують здоровий спосіб життя серед учнів. Ведуть контроль за збереженням спортивного інвентаря школи. Організують і проводять веселі руханки та флешмоби на великих перервах.
- «Екологічний». Члени сектору залучають учнів до свідомого ставлення до довкілля та господарсько-трудої діяльності. Контролюють збереження зелених насаджень на території навчального закладу. Організують акції щодо озеленення території школи. [25]

Кожен сектор має свою ціль із важливими завданнями. На чолі сектору є керівник. Дуже важливим є те, щоб керівник, якого обирають учні у той чи інший сектор, був зацікавленим у своїй справі, адже від цього залежить продуктивність роботи сектору.

Найголовнішими завданнями учнівського самоврядування є залучення учнів до прийняття рішень та відповідальності за їх виконання; виховання громадянської позиції учнів; розвиток навичок тайм-менеджменту;

виявлення та розвиток навичок управлінської діяльності; створення умов для розвитку творчості, інтелектуального розвитку та особистого росту; реалізація спільних проектів, ініційованих учнями.

Викладач філософії Марк Шимановський у своїх методичних рекомендаціях «Організація учнівського самоврядування у професійно-технічних навчальних закладах» пропонує орієнтовний перелік завдань, які має поставити перед собою учнівське самоврядування:

- 1) виявлення лідерів учнівського самоврядування;
- 2) ефективна кваліфікована підготовка учасників учнівського самоврядування; формування їхніх лідерських, організаторських якостей, знань про сутність учнівського самоврядування, вміння ефективно взаємодіяти в учнівському колективі та з вчителями, розвиток учнівського менеджменту;
- 3) налагодження взаємодії між лідерами самоврядування та всією учнівською спільнотою;
- 4) забезпечення можливостей для самореалізації в учнівському самоврядуванні всіх його учасників;
- 5) становлення зацікавленості учнів у громадській діяльності;
- 6) розробка та постійне динамічне оновлення нормативно-правової бази самоврядування;
- 7) проведення заходів із визначення перспектив подальшого розвитку та обміну досвідом (конференцій, форумів, конкурсів, фестивалів);[33]

Національне-патріотичне виховання – це база, на якій будується робота учнівського самоврядування, адже виховання та розвиток патріотів своєї країни є головною метою кожного сучасного закладу середньої загальної освіти. Наприклад, створена у 2003 році бунчуковим товаришем Українського козацтва Петром Бровком та затверджена Міністерством освіти і науки України, всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») є однією з форм позакласної роботи з патріотичного та

морально-етичного виховання школярів, засобом формування патріотичної свідомості, спортивно-оздоровчої роботи.

Організація гри в освітніх закладах базується на учнівське самоврядування, засноване на традиціях козацтва, вільного народного віче, і являє собою добровільне об'єднання дітей для виконання завдань гри. Гра проводиться Міністерством освіти і науки України за сприянням інших міністерств, відомств та громадських організацій.

Відповідальність за згуртованість та дружню атмосферу у роботі учнівського самоврядування лягає на плечі педагога – організатора, людину, яка стає справжнім другом для учнів, яка має бути на «спільній хвилі» з ними.

Педагог-організатор – це педагог, який допомагає учням і постійно працює над сприянням розвитку творчого потенціалу кожного учня, його індивідуальної свідомості в освітньому процесі. Популяризація культурної, етнічної, духовної та фізичної спадщини серед учнів, є основою виховання патріотизму, моральності, естетики та національного духу .

Важливим моментом у взаємодії між учнями та педагогом-організатором є «спільна хвиля» , на якій кожна зі сторін почуває себе комфортно. Для цього педагог має попередньо дізнатися про інтереси та уподобання учнів, які є частиною учнівського самоврядування. Для цього можна провести бесіду, провести анкетування або провести гру, в якій попросити дітей розповісти про себе, своє бачення життя та хобі.

Проведення опитування на початку та в кінці року про організаторські здібності й активність учнів, про заходи й конкурси, в яких вони залюбки взяли б участь, є способом з'ясування, які заходи переважно цікавлять учнів.

Робота учнівського самоврядування відіграє велику роль у сучасній школі. Необхідність виховання мудрої особистості, яка вміє бути активною у суспільстві, генерувати нові ідеї та висвітлювати їх. Ось що є по-справжньому актуальним завданням під час роботи учнівського

самоврядування. Виховання свідомої особистості – справа не з легких, адже вкладати важливі знання, аналізувати різні життєві ситуації це те, що має бути базою для побудови правильної свідомості учня.

«Кожна людина – коваль свого щастя», і кожен з нас кує це щастя, щоб бути щасливими дотримуючись певних принципів.

Важливим є те, що під час взаємодії, під час спілкування, під час створення чогось нового учні вчаться будувати стосунки та знаходити друзів.

Одним із факторів життя щасливої та успішної людини – це вміння знаходити нових друзів та підтримувати стосунки зі старими.

Учнівське самоврядування – це окремий світ, який відкриває для учнів нові грані їхньої особистості, допомагає розвивати всі найважливіші навички та звички успішної людини. Найголовніше завдання педагога – організатора - допомогти розкрити це та не злякати маленьку людину на шляху її розвитку.

Сучасне суспільство потребує більше освічених особистостей, які зможуть внести свої корективи у цей нелегкий час. Концепція НУШ пропонує нам модель випускника нової школи. Таким випускником є особистість, яка усебічно розвинена, здатна до критичного мислення. Більше того особистість має бути патріотом з активною позицією, який здатний приймати рішення на нести за них відповідальність. Випускник нової школи, також, має бути інноватором – людиною, яка має достатньо сил змінювати навколишній світ, розвиватися на ринку праці та вчитися впродовж всього життя.[20]

Таким чином, кінцевою метою роботи учнівського самоврядування є формування ідеальної моделі випускника нової школи. У Концепції НУШ випускник нової школи виступає: особистістю, патріотом та інноватором.

1.3 Учніське самоврядування в умовах дистанційного навчання.

Навчання впродовж життя - одна з ключових компетентностей, яку мають набути школярі. Однак дворічні карантинні обмеження та майже повне "дистанціювання" через повномасштабні бойові дії на території України викривають проблеми у розвитку цієї компетентності.

Дослідження якості організації дистанційного навчання у школах показало те, що учні не вміють вчитися самостійно. І це стало основною проблемою, що спричиняють труднощі під час дистанційного навчання, а також впливають на успішність учнів.[17] Початком переходу шкіл в умови дистанційного навчання став період карантинних обмежень через розповсюдження вірусу COVID-19. З 12 березня 2020 року всі заклади загальної середньої освіти почали практикувати навчання у формі онлайн. Цей перехід був важким як для вчителів, так і для учнів.

Використання гаджетів, користування онлайн - платформами Zoom, Teams, Skype та іншими заміняло живе спілкування між людьми.

Учніське самоврядування в першу хвилину дистанційного навчання втратило свою актуальність, адже учні разом із вчителями концентрувалися на вивченні роботи онлайн навчання. Перехід навчання з офлайн на онлайн стало неабияким викликом для вчителів та учнів.

Педагоги - організатори включилися в роботу трохи пізніше, коли дистанційка стала нормою нашого життя. Вчителі заохочували учнів брати участь в учнівському самоврядуванні. Як це було? Учні разом з учителями виходили на зв'язок одне з одним в онлайн - форматі, обговорювали актуальні проблеми сьогодення та намагалися знайти вихід. Таким чином відбувалася моральна підтримка одне одного.

Найголовнішою проблемою того періоду для всіх українців була недостатня кількість живого спілкування одне з одним. А особливо для дітей та підлітків. Тому більшість шкіл включила у роботу своє учнівське самоврядування задля підтримки кожної дитини. Відео та фото з гаслом «Stay at home» в перекладі «Залишайся вдома», які робили учні публікували

на сторінках шкіл у таких соціальних мережах як Facebook, Instagram та на сайтах закладів середньої загальної освіти.

Крім того, всі свята в період карантину були проведені онлайн або ж створювалися відеопривітання. Учні допомагали вчителям створювати креативні та змістовні відео задля створення чудового настрою та самопочуття на час карантинних обмежень.

Тоді ми думали, що носіння масок та обмеження у спілкуванні одне з одним є найбільшою проблемою нашого часу, якби не 24 лютого 2022 року. Дата, яка розділила життя кожного українця на до та після. Саме цього дня почалося повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну.

На початку війни ніхто не розумів і не знав, що і як буде далі. У школах та вищих навчальних закладах розпочалися канікули. Ранок кожного українця починався з питання в месенджері: «Як ти?».

Лютий. Березень. Страх. А що буде далі? Проте українці – сильний духом народ. Об'єднавшись, можна перемогти все. Тому кожен із нас почав працювати на своєму фронті: передовому, творчому, волонтерському, мотивуючому.

Мета учнівського самоврядування в умовах війни - підтримувати дух українських учнів та допомагати нашим захисникам. Малюнки на підтримку ЗСУ з кольорами українського прапора, збір коштів на одяг для військових, збори гуманітарної допомоги для людей, які залишилися на окупованих територіях, відеопідтримка для українського народу – це все дії учнівського самоврядування українських шкіл.

Війна продовжується, а школи західних та центральних областей України вийшли на очне навчання. Учні намагаються навчатися, створювати щось нове, але раптом чути гул повітряної тривоги – всі йдуть в укриття. І там продовжують своє навчання.

Робота учнівського самоврядування в теперішній ситуації відіграє величезну роль, адже волонтерська діяльність, збори гуманітарної допомоги – це все є основною роботою учнівського самоврядування сьогодні.

Також педагоги - організатори разом із старостами та членами сектору «Дозвілля» намагаються все ж таки організувати свята та вшанувати важливі дати для України, бо діти мають продовжувати жити, навчатися, вірити у найкраще.

Сучасні реалії нашого життя внесли свої корективи у навчання та роботу. Вчителі разом з учнями навчилися працювати в дистанційних умовах, хоча це було складно. Під час дистанційного навчання кожен з учасників освітнього процесу відкривав для себе щось нове та ділився цим з іншими. Організація дистанційного навчання ставала все кращою та кращою.

У висновках хочу зазначити, що ці два складні етапи у житті кожного українського учня допомогли почати цінувати життя та з вдячністю ставитися до того, що ми маємо зараз.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

2.1 Особливості діяльності учнівського самоврядування Технічного ліцею м. Києва

Практичну частину нашої курсової роботи ми вирішили проводити в Технічному ліцеї м. Києва. Три роки свого учнівського життя я провела там і можу з гідністю говорити про те, що цей навчальний заклад є прикладом гідного виховання та навчання ліцеїстів.

Відповідно до Закону України "Про освіту" та Статуту Технічного ліцею м. Києва з метою формування в учнів навичок громадської діяльності, соціального управління, сприяння адміністрації та педагогічному колективу в організації навчально-виховного процесу, культурно-масового та спортивно-туристичного дозвілля, захисту прав учнів та виконання ними своїх обов'язків в Технічному ліцеї діє учнівське самоврядування на загальноліцейному рівні та на рівні груп.[25]

Учнівське самоврядування ліцею здійснюється за участю 7-9 класів та 1,2 курсів (10-11 класів ЗНЗ). Учнівське самоврядування співпрацює з адміністрацією та педагогічним колективом ліцею. [25]

У Статуті Технічного ліцею було зазначено учнівське самоврядування Технічного ліцею має свої атрибути: емблему, Герб та Гімн ліцею, які затверджені на засіданнях Ради старост. Матеріальні потреби учнівського самоврядування забезпечує шкільний Благодійний фонд за погодженням з батьківським комітетом. [25]

Вищим органом учнівського самоврядування є загальні збори ліцеїстів, в період між ними – Рада старост. До Ради старост входять старости усіх груп ліцею, які обираються на зборах у кожному класі.[25]

Учнівське самоврядування Технічного ліцею має свого президента, який обирається ліцеїстами та педагогами ліцею. Президентом може бути ліцеїст, який навчається у 8-9 класах, і який співпрацює в ліцейському самоврядуванні разом з іншими ліцеїстами.

Керувати роботою Ради старост, спільно з іншими активістами розроблювати програму на звітній період, представляти ліцейське самоврядування перед адміністрацією ліцею та педагогічним колективом, також бути активним із місцевими дитячо-молодіжними організаціями.[25]

Структура Ради старост поділена на сектори: «Організаційний» (Рада старост), «Правовий», «Прессектор», «Милосердя», «Дозвілля», «Спортивний», «Екологічний». Сектори очолюються керівниками. Члени секторів складають план своєї роботи, обговорюють методи його реалізації та розподіляють обов'язки. З обов'язками роботи секторів Технічного ліцею м. Києва можна ознайомитися в Додатку А.

Педагогічний колектив спрямовує роботу Ради на згуртування ліцейського колективу, розвиток громадської активності та ініціативи ліцеїстів. Директор ліцею всебічно сприяє діяльності Ради, призначає педагогів, які надають допомогу секторам Ради, розглядає і схвалює його документацію.[25]

План виховної роботи в Технічному ліцеї м. Києва розробляється заступником директора з виховної роботи та педагогом-організатором, а вже директор затверджує його. Також ліцейське самоврядування публікує звіт роботи, в якому розписані всі події, які відбулися протягом семестру. Цей звіт можна побачити на офіційному сайті Технічного ліцею м. Києва.

Ліцеїсти-активісти, які беруть активну участь у житті самоврядування ліцею, проводять неймовірно продуктивну роботу. У цьому їм допомагають куратори (класні керівники) та педагог-організатор.

Педагог-організатор має спільні інтереси та ідеї з ліцеїстами, тому вони створюють нові проекти, розвивають свої ідеї, допомагають іншим та організовують незабутні свята. Якщо ліцеїсти хочуть організувати конкурс, або провести дискотеку, вони підходять до педагога з чітким планом, а потім відбуваються збори, на яких проводиться голосування хто «за», а хто «проти».

Ліцеїсти – дуже креативні особистості, тому кожного року в один із днів перед початком зимових канікул вони приходять у новорічних костюмах: хтось з рогами оленів, хтось у піжамі, наче герой Кевін з фільму «Один вдома», хтось у диско-окулярах. Куратори також підтримують цю ідею та приєднуються, створюючи свій новий та незабутній образ.

Святкування урочистих подій, свята та дні пам'яті кожного року змінюють форму організації. Щороку самоврядування разом з кураторами організують щось нове та цікаве. Але все ж одна традиція ліцею залишається назавжди – це ярмарок на День святого Миколая.

На цьому ярмарку діти продають все, що виготовлено власноруч або за допомогою батьків (смаколики, поробки). Кожна група облаштовує своє місце у коридорі та разом зі своїм куратором оформлює свій стіл продажу. Ліцеїсти та куратори ходять коридором, роздивляються подачу їжі та купують випічку. Цього року виручені кошти відправили на допомогу ЗСУ.

Також ліцеїстам, які беруть активну участь у житті ліцейського самоврядування організують цікаві екскурсії та виїзди. Пам'ятаю як наприкінці одного з навчальних років творчих та креативних учнів запросили поїхати на екскурсії до с. Качанівка, де знаходиться шикарна садиба-палац родини Тарновських. Подорож здійснювалася за кошти ліцею, які виділяються на роботу ліцейського самоврядування.

За ініціативи ліцеїстів була створена сторінка ліцею в Instagram, яка називається @dtl_news. На цій сторінці публікують анонси подій та свят, які будуть відбуватися. Часто проводяться опитування для ліцеїстів з метою покращення роботи самоврядування. Раніше велися прямі ефіри на різні теми, де хтось з учасників секторів мав змогу поділитися своїм досвідом життя та поспілкуватися зі своїми друзями. Ефіри набули своєї популярності у період карантину.

Наразі хвилюючою для всіх українці темою є війна, повномасштабне вторгнення росії, яке продовжується вже більше року. Члени сектору «Милосердя» разом з ліцеїстами збирають гуманітарну допомогу для людей,

які залишилися без домівок, для людей, які потребують цієї допомоги. Дуже багато коробок з допомогою було відправлено на Схід, дякуючи волонтерам, які працюють над цим. Звичайно ліцеїсти допомагають нашим ЗСУ збираючи їжу, засоби гігієни та інше. Діти намагаються піднімати настрій бійцям за допомогою своїх малюнків та записами відео, на яких вони співають українські пісні, читають поезії.

Учнівське самоврядування Технічного ліцею є прикладом того, як потрібно розвивати таланти учнів, допомагати ставати особистостями та виховувати учнів. Неймовірна енергія та креатив, які присутні у цьому маленькому світі творчості, створюють мотивацію для створення нового.

Абревіатура Технічного ліцею м. Києва - ДТЛ – (колись це був Дарницький Технічний ліцей), а діти розшифровують так – це місце, Де Тебе Люблять. Туди завжди хочеться повертатися знову і знову. І щороку проводять захід - День випускника, коли учні різних років випуску можуть знову зустрітися разом, побачити своїх кураторів та друзів, провести вечір у спогадах про незабутні та насичені на події роки свого навчання. Наші ліцеїсти - справжні патріоти своєї країни, вони вміють відстоювати свою думку та ділитися нею з оточуючими.

Кожен випускник, який брав участь у ліцейському самоврядуванні, наразі дуже вдячний педагогам – організаторам та тій команді ліцеїстів з якою він працював, адже робота учнівського самоврядування розвиває найважливіші навички та вміння, які є необхідними у нашому житті.

Досліджуючи діяльність учнівського самоврядування Технічного ліцею м. Києва, ми також вирішили переглянути роботу самоврядування інших закладів освіти. Аналізуючи інформацію на сайті всім відомої Новопечерської школи, яка славиться своїм статусом, нам не вдалося віднайти жодної інформації про роботу учнівського самоврядування, але була зазначена інформація про роботу гуртків(творчих, спортивних та інтелектуальних).

Хочемо зазначити продуктивність роботи учнівського самоврядування Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №11, інформація щодо проведення подій, конкурсів та роботу Парламенту висвітлено на сайті. А ще цікавим є те, що Парламент школи має особливі назви кожного комітету (сектору) та їх керівників: комітет Event, комітет Олімпік, комітет Kinder Club, Комітет Art, комітет Patriot та комітет Інтелект.

Проглядаючи сайти загальноосвітніх навчальних закладів можемо зробити висновки, що цінність роботи учнівського самоврядування залежить від роботи адміністрації навчального закладу, вчителів та самих учнів. На сайті не багатьох шкіл ми змогли проглянути інформацію щодо роботи учнівського самоврядування. Наші дослідження у сфері самоврядування дали уявлення про недостатню сформованість цієї ніші. Ми вважаємо, що розгляд і підняття зазначеної теми та проблематики стане поштовхом до розвитку самоврядування в суспільстві, бо з огляду на наголошувані історичні джерела, самоврядування є невід'ємною складовою повноцінного розвитку особистості.

2.2 Можливості використання досвіду США з організації учнівського самоврядування в практиці сучасної української школи.

Основною метою роботи учнівського самоврядування є розвиток ключових компетентностей, громадянської зокрема. Одним із найефективніших способів навчання громадянських навичок у школах є учнівське самоврядування. На досвіді іноземних шкіл ми можемо це побачити та проаналізувати.

Досвід організації учнівського самоврядування в США є дуже корисним та багатим для сучасної школи, адже одним з перших, хто обґрунтував необхідність самоорганізації учнів заради ефективнішого управління у навчальних закладах, був американський філософ Джон Дьюї.

Джон Дьюї вважав, що школа – це простір, де діти можуть отримати не лише знання, а також розвинути громадянські компетентності. У Сполучених Штатах учнівське самоврядування виконує саме ці завдання, хоча його основна мета – представляти інтереси учнів.

Американські учнівські парламенти виконують кілька базових функцій. Найголовніше – це сприяти зацікавленню учнів. Крім того, вони повинні налагодити комунікацію між учнями та адміністрацією школи, щоб виховувати в учнів почуття відповідальності та приналежності до громади. Парламенти також мають світоглядну мету – демонструвати зразкове лідерство та бути взірцем для інших у досягненні успіху.

Учнівське самоврядування в США також є хорошим прикладом того, як працює демократія, оскільки члени самоврядування обираються щорічно, і для того, щоб отримати необхідні голоси, студенти повинні брати участь у виборчій кампанії, подібній в принципі до виборів президента або членів Сенату.

Учнівські ради діють в американських школах у середніх та старших класах. Щоб стати членом ради, учень повинен провести перед виборчу кампанію, представити свій план дій у разі обрання та виступити з промовою перед іншими учнями.

Сучасні американські школи в учнівському самоврядуванні мають вісім основних членів: президент класу (староста), президент школи, віцепрезидент, секретар та скарбник. Учнівський парламент підтримують радники з викладачів школи, які хотіли б дати пораду учням щодо відповідального лідерства, розробки та впровадження проектів.

Найголовнішими напрямками діяльності шкільних рад в США є залучення учнів до життя школи, забезпечення можливості висловлювання власних поглядів і вимог, виховання культури спілкування, адже саме через ці можливості учні досягнуть великих висот у своєму майбутньому.

Американські учні з повагою та розумінням ставляться до інклюзії в їх шкільному просторі. Учні з особливими освітніми потребами навчаються

разом з нормотиповими однолітками. Навчання разом формує в них толерантне ставлення, що у свою чергу формує ставлення як до рівноправних членів суспільства, а ті беруть активну участь у суспільному житті. У багатьох школах є учнівські ініціативні групи, які допомагають дітям, які потребують цього: перенести підручники, пересуватися по школі та інше.

На прикладі однієї з шкіл США The Benjamin School хочемо підтвердити вище написані слова про систему учнівського самоврядування американців. Ця школа фокусується не тільки на академічних предметах, які учні мають вчити, а й також на всебічному розвитку їх. Зайшовши на сайт цієї школи ми побачили дуже багато пропозицій у розділі «School life» щодо проведення вільного часу у стінах школи. Танцювальні та музичні гуртки, розмовні клуби з різних мов, спортивні секції. Більше того на сайті ми побачили такі розділи як: Fine Arts, Aftercare Clubs and Activities, Community Service, Student Services та багато іншого.[35]

Як такого учнівського самоврядування на сайті даної школи згадано не було, але кожен гурток, кожна секція відповідає за одну з важливих компетентностей у житті учнів. За кожну сферу діяльності відповідає окремий керівник, який є професіоналом своєї справи. Наприклад, якщо треба організувати шкільне свято, то цим буде займатися керівник театральної студії разом із самими учнями-театралами, які грають у виставах та розвиваються в даній сфері.

На початку року учень має змогу обрати в яку секцію або гурток він хоче приєднатися. Обмежень щодо кількості немає, що є добре для учнів. Тобто якщо не має бажання приєднуватися до жодної групи – він може не робити це.

The Benjamin School заснована на спільній прихильності до досконалості, досягненнях і сильному почутті цінностей. Учні вчать балансувати між впевненістю та скромністю, а також конкурентоспроможністю та співпрацею, щоб розкрити себе якнайкраще та виявити найкраще один в одному.

Аналізуючи роботу учнівського самоврядування в США, можемо зробити висновки, що американська система є дієвою та практичною, адже школярі постійно знаходяться в процесі учнівського самоврядування. У них не існує поділу, вони люблять організовувати різні заходи, допомагати та розвиватися.

Кожен може знайти справу для реалізації своїх ідей та проєктів. Це саме те, що необхідно запозичити для роботи українського учнівського самоврядування.

Одним із моментів різниці між самоврядуванням у США та Україні є те, що американські учні приділяють більше часу та уваги створенню чогось цікавого та важливого для них. Наші українські учні роблять це все ж таки поверхнево, бо основним видом діяльності є навчання та отримання предметних знань.

Отже, американське та українське самоврядування мають багато подібностей, а найголовніше мають однакову мету та базу, на якій будується робота учнівського самоврядування. Ключові компетентності, які формуються в процесі створення нових проєктів, взаємодії з однолітками та спілкування є неабияк важливими для майбутнього життя кожної особистості.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження з теми «Система учнівського самоврядування в умовах сучасної школи» дозволяє зробити такі висновки.

Сучасна школа має навчати учнів важливим життєвим навичкам, які стануть у нагоді в їхньому дорослому житті. Учителям своїм прикладом необхідно допомагати, розвивати та направляти дітей у правильному напрямку. Мета сучасного навчального закладу – виховувати свідомих громадян своєї країни.

Учнівське самоврядування має на меті виховання учнів через постійне залучення їх до освітнього процесу в різних напрямках і учнівське самоврядування є одним із таких напрямків. Структура учнівського самоврядування доволі зрозуміла: є президент школи, старости класів, сектори з різних сфер діяльності. Школярі працюють під керівництвом педагога-організатора.

Наше дослідження є дуже актуальним, адже важливо розуміти, наскільки сучасна школа та особливо учнівське самоврядування має вплив на розвиток корисних навичок учнів, їхні таланти та вміння. Найголовнішою метою сучасної школи є створення простору, де було б цікаво навчатися та проводити час. Реалізацію цих шляхів школа обирає самостійно. Важливо досліджувати способи реалізації цього задуму, одним з яких є система учнівського самоврядування.

Аналізуючи досвід роботи учнівського самоврядування у школах США, можемо зробити висновки, що самоврядування позитивно впливає на толерантне ставлення до інклюзії.

Курсова робота містить в собі такі методи дослідження: аналіз та вивчення літератури, дослідження архівних джерел, бесіда.

Практична частина нашого дослідження була проведена в Технічному лицейі м. Києва. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме, списку використаної літератури та додатків.

Система учнівського самоврядування в умовах сучасної школи є темою нашої курсової роботи. Об'єктом дослідження є учнівське самоврядування у Технічному ліцеї м. Києва. Предметом дослідження є шляхи розвитку системи учнівського самоврядування в умовах сучасної школи.

Необхідною метою нашого дослідження є розкриття сутності системи учнівського самоврядування в умовах сьогодення та аналіз ефективності його функціонування в сучасних закладах загальної середньої освіти.

Для досягнення тієї мети, яку ми поставили на початку нашого дослідження, ми виконали завдання, які допомогли розкрити сутність нашої курсової роботи.

Найголовнішою метою роботи учнівського самоврядування є формування ідеальної моделі випускника школи. Ідеальна модель випускника сучасного закладу загальної середньої освіти - патріот рідної школи та країни, корисний для суспільства, творець власного життя, веселий і оптимістичний, люб'язний та впевнений у собі.

РЕЗЮМЕ

В умовах сучасної роботи учнівського самоврядування та важливості виховання учнів та розвитку особистості під час цієї роботи, проблема продуктивності та сенсовності в роботі системи учнівського самоврядування залишається актуальною. Суспільна та педагогічна значущість проблеми зумовили вибір теми курсової роботи: «Система учнівського самоврядування в умовах сучасної школи».

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме, списку використаної літератури та 1 додатку. Обсяг роботи складає 40 сторінок. У списку використаної літератури 35 джерел.

У першому розділі роботи проаналізовано історичний розвиток учнівського самоврядування, розкрито сутність поняття «учнівське самоврядування». Також учнівське самоврядування було досліджено як складник освітнього процесу в сучасному закладі загальної середньої освіти. Аналіз роботи учнівського самоврядування в умовах дистанційного навчання та умовах війни було розкрито повністю.

У другому розділі було досліджено роботу учнівського самоврядування у Технічному ліцеї м. Києва та проаналізовано діяльність самоврядування інших шкіл за допомогою інформації на їх сайтах. Було виділено найефективніші методи роботи ліцейського самоврядування. Було досліджено організацію роботи учнівського самоврядування у школах США та виділили основні моменти можливості використання зарубіжного досвіду в практиці сучасної української школи.

Ключові слова: учнівське самоврядування, виховання, розвиток особистості, самоврядування в умовах дистанційного навчання та умовах війни, методи, зарубіжний досвід.

ABSTRACT

In the conditions of modern work of student self-government and the importance of education of students and personality development during this work, the problem of productivity and meaningfulness in the work of the system of student self-government remains relevant. The social and pedagogical significance of the problem determined the choice of the subject of the course work: "The system of student self-government in the conditions of a modern school."

The coursework consists of an introduction, two chapters, conclusions, a summary, a list of used literature and 1 appendix. The volume of work is 40 pages. There are 15 sources in the list of references.

In the first chapter of the work, the historical development of student self-government is analyzed, the essence of the concept of "student self-government" is revealed. Also, student self-government was investigated as a component of the educational process in a modern institution of general secondary education. The analysis of the work of student self-government in conditions of distance learning and conditions of war was fully revealed.

In the second chapter, the work of student self-government at the Technical Lyceum of Kyiv was investigated and self-government activities of other schools were analyzed with the help of information on their websites. The most effective methods of lyceum self-governance were highlighted. We studied the organization of student self-government in US schools and highlighted the main points of the possibility of using foreign experience in the practice of modern Ukrainian schools.

Key words: student self-government, education, personality development, self-government in conditions of distance learning and conditions of war, methods, foreign experience.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байрамова М. Технології учнівського самоврядування / Байрамова М., Дзюбук А., Дзюбук В. // Директор школи. – 2003. – №15, 16.
2. Божко І. Г. Організація дитячого самоврядування в школі // Позакласний час. – 2000. – № 18. – С. 35-63.
3. Братські школи. Українська Вікіпедія.
[URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8)
4. Верещагіна, В. В. Модель системи життєзабезпечення школярів //Виховна робота в школі. - 2005. - № 10. - С. 34-36. 105
5. Дольна І.О. Виховати людину: З досвіду роботи класного керівника. Самоврядування // Виховна робота в школі. – Вересень 2005. – №15. – С.15-29.
6. Доннік М. Соціальний гуртожиток – шлях до самостійності випускників шкіл // Наукові записки. Серія «Педагогічні науки». – № 83. Дубровина І . В. та інші. Робоча книга шкільного психолога. – М.: Просвіта, 1991.
7. Дяків В.Г. Гімназійне самоврядування: Аналіз і тенденції розвитку: Матеріали і документи // В Г. Дяків, Г.І. Попіль // Позакласний час. – 2000. – №28-29.
8. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008.
9. Закон України Про повну загальну середню освіту. Розділ IV. Стаття 28. Учніське самоврядування. URL: <https://urst.com.ua/>
10. Карпенчук С. Теорія і методика виховання. – К.: Вища школа, 1997

11. Конституція України: Закон України «Про освіту» від 16.07.2019. №10.-ВР//База даних «Законодавство України»/ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
12. Козаченко В.І. Вплив самооцінки учнів на формування у них гуманістичних ціннісних орієнтирів. З досвіду використання у виховній роботі інтерактивних технік: [Добірка статей] // Позакласний час. – 2001. – №5-6
13. Кравець Р.В. Організація учнівського самоврядування у школі: [Добірка статей] // Позакласний час. – 2001. – №22.
14. Лопухівська А. Учніське самоврядування – форма громадянської освіти // Завуч. – 2001. – №1.
15. Макаренко А. С. Избр. произведения / Макаренко А. С. – М. : Учпедгиз, 1946
16. . Макарова О. Учніське самоврядування як засіб підвищення ефективності виховання особистості школяра: Громадянська освіта // Директор школи. – 2000. – №18.
17. Навчання в умовах війни: як сформувати в учнів уміння вчитися. Державна служба якості освіти України.
URL: <https://sqe.gov.ua/uminnya-vchitisyayak-bazova-kompetentni/>
18. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 31.10.2011 №1243/«Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів»
19. Нац.академія пед. наук, МОН України; Постанова, Проект, Програма від 01.07.2004 № 1-7/6-98
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
20. Нова українська школа/Концептуальні засади реформування середньої школи/ URL: <https://mon.gov.ua/>
21. Організація дитячого самоврядування у школі: [Добірка статей] // Позакласний час. – 2000. – №18.

22. Пікуль А.В, педагог-організатор Миколаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №56. Учніське самоврядування – шлях до самореалізації особистості. URL: <https://naurok.com.ua/uchnivske-samovryaduvannya---shlyah-do-uspihu-dosvid-roboti-pedagoga-organizatora-mikola-vske-zagalnoosvitno-shkoli-56-66492.html>
23. Саламан Т. Учніське самоврядування //Директор школи. – 2001. –№ 38.
24. Специфіка управління позаурочною виховною діяльністю шкіл: Методичні рекомендації / Б. С. Кобзар та ін.; Інститут змісту і методів навчання; Інститут педагогіки АПН України. – К., 1997..
25. Статут учнівського самоврядування. Технічний ліцей м. Києва. Самоврядування. URL: <http://tl.kyiv.ua/>
26. Суржикова І. А. Педагогічні ідеї Василя Сухомлинського і Селестена Френе (порівняльний аналіз): Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Уманський держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. — Умань, 2002. — 202 арк.
27. Учніське самоврядування. Позашкільна освіта. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/uchnivske-samovryaduvannya>
28. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Академвидав., 2007.
29. Франко І.Я. Педагогічні статті і висловлювання / За ред. О. Дзеверіна. – К. : Рад. школа, 1960. – 299 с.
30. Френе С. Сборник. Пер. с фр.; Вступ. ст. и сост. Б.Л. Вульфсона.– М.: «Образование и бизнес», 1994. – 194 с.
31. Чешенко О. Самоврядування: яким йому бути?: Учніське самоврядування // Завуч. – 1999. – №29.
32. Чмут Г. Культура спілкування. – Хмельницький, 1996.
33. Шимановський М. М. Організація учнівського самоврядування у професійно-технічних навчальних закладах: методичні рекомендації /

М. М. Шимановський. – К. : ПТОО НАПН України, 2016 (3 д.а.) URL:
<https://lib.iitta.gov.ua/>

34. Bertha H. Smith Self-Government in Public Schools

URL: <https://www.theatlantic.com/>

35. The Benjamin School URL: <https://www.thebenjaminschool.org/>

ДОДАТОК А. Інформація про сектори учнівського самоврядування
Технічного ліцею м. Києва

Технічний ліцей м. Києва
ПРАВОВИЙ СЕКТОР

1. Надає допомогу педагогічному колективу ліцею у вихованні свідомої дисципліни, у дотриманні учнями "Правил ліцеїстів".
2. Здійснює контроль за зовнішнім виглядом учнів, наявністю офіційно-ділового одягу, відвідуванням уроків, дисципліною на перервах.
3. Допомагає здійснювати контроль за дотриманням заходів безпеки в умовах адаптивного карантину.
4. Здійснює інформаційну санітарно-освітню правову роботу: бесіди, лекції, вікторини, ігри, брейн-ринги.
5. Тісно співпрацює із соціально-психологічною службою ліцею.

Технічний ліцей м. Києва

ПРЕССЕКТОР

1. Відповідає за випуск ліцейської газети "DTL_news" (4 тематичні-обов'язкові+святкові)
2. Веде сторінки в різних соціальних мережах (Instagram, Telegram), висвітлюючи новини і події ліцею та його діяльності.
3. Інформує про події та заходи учасників освітнього процесу.
4. Залучає ліцеїстів до журналістської діяльності та блогінгу, розвиваючи їх комунікативні здібності.

Технічний ліцей м. Києва

СЕКТОР МИЛОСЕРДЯ

1. Підтримує всі благодійні акції та проекти, у яких Технічний ліцей м.Києва може брати участь.
2. Організовує благодійні акції у ліцеї, відповідно до запитів часу.
3. Організовує співпрацю та зустрічі із волонтерами.
4. Співпрацює із Радою Ветеранів Дніпровського району м.Києва.
5. Організовує допомогу, готує концерти для людей похилого віку та ветеранів, бійців.

Технічний ліцей м. Києва

СЕКТОР ДОЗВІЛЛЯ

1. Залучає дітей до позаурочної діяльності, організації змістовного дозвілля та відпочинку, до участі у художній самодіяльності.
2. Організовує проведення загальноліцейських свят, вечорів, дискотек, різних конкурсів, квестів, руханок, музичних перерв, флешмобів та інших культурно-масових заходів.
3. Готує сценарії різноманітних свят, вечорів відпочинку, зустрічей.
4. Вивчає запити, побажання учнів щодо організації масових заходів.
5. В кожному класі члени сектору організовують позакласні заходи.

Технічний ліцей м. Києва

СПОРТИВНИЙ СЕКТОР

1. Допомагає у проведенні спортивних свят , турнірів , квестів, туристичних змагань і походів.
2. Активні у різних спортивних акціях, пропагають здоровий спосіб життя серед ліцеїстів.
3. Ведуть контроль за збереження спортивного інвентарю ліцею.
4. Організують і проводять веселі руханки та флешмоби на великих перервах .

Технічний ліцей м. Києва

ЕКОЛОГІЧНИЙ СЕКТОР

1. Залучає дітей до свідомого ставлення до довкілля та господарсько-трудової діяльності.
2. Контролює збереження зелених насаджень на території ліцею.
3. Організовує акції щодо озелення території ліцею.
4. Проводять роз'яснювальну роботу серед учасників освітнього процесу щодо турботи про довкілля.
5. Організовує, заохочує і контролює збір макулатури, кришечок, пластику, батарейок у спеціальні контейнери.
6. Проводить інформаційну роботу.

